

ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ
(ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виробничої роботи

Ірина БАБЕНКО

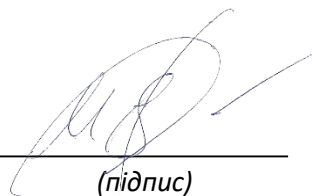
30.08.2024 року

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія України»

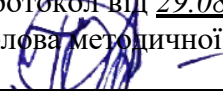
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>18 Виробництво та технології</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>186 Видавництво та поліграфія</u>
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	<u>Друкарське виробництво</u>
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ	<u>Фаховий молодший бакалавр</u>
ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ	<u>Фаховий молодший бакалавр з видавництва та поліграфії</u>
ВИКЛАДАЧ	Пригонюк Максим Сергійович maximiliano10@ukr.net

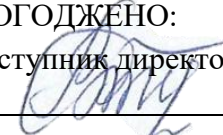
Київ-2024

Укладач: Пригонюк Максим Сергійович, спеціаліст, викладач

(підпис)

РОЗГЛЯНУТО ТА ПОГОДЖЕНО
на засіданні методичної комісії
викладачів суспільно-гуманітарної підготовки
Протокол від 29.08.2024 №1
Голова методичної комісії
 Оксана СТЕЦЕНКО

ПОГОДЖЕНО:
Заступник директора з навчальної роботи
 Оксана СТОГНІЙ

Гарант освітньо-професійної програми Анна НІКОЛАЄВА

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КИЇВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ КОЛЕДЖ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПОЛІГРАФІЇ»**

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
ОК1 ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	186 Видавництво та поліграфія
Спеціалізація	-
Освітньо-професійна програма	Друкарське виробництво
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Основні характеристики навчальної дисципліни	
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ загальна кількість годин.	1,5 кредити/ 45 годин, зокрема: лекції – 17 год., семінарські, практичні – 15 год., самостійна робота – 13 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська
Рік підготовки/ семестр навчання	1 / I семестр
Дні занять	згідно розкладу
Консультації	згідно графіку
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих здобувачами освіти, при вивченні таких дисциплін як: “Історія України”, “Всесвітня історія”, “Громадянська освіта”.
Анотація дисципліни	Дисципліна “Історія України” є фундаментальним курсом, що охоплює ключові етапи становлення та розвитку української державності, культури та суспільства від найдавніших часів до сьогодення. Вона спрямована на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про історичні процеси, що визначили сучасний вигляд України, а також на виховання національної свідомості та громадянської відповідальності.
Методи навчання	Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: пояснювально-демонстраційний метод, (розповідь-пояснення, бесіда, лекція, лекція з презентаційним супроводом); метод проблемного викладання метод демонстрацій практичний метод (лабораторні роботи, розв'язування якісних і розрахункових задач а творчих завдань, виступи, підготовка інформації); практичні методи стимулювання інтересу і мотивації до навчання (мозковий штурм, цікаві факти, презентації, фрагменти фільмів, документальні фільми, відеоролики).

	застосування інформаційних технологій.
Компетентності, які набуваються при вивченні дисципліни	<p>ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання у видавничо-поліграфічній галузі або в процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів технічних, природничих, гуманітарних, соціальних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.</p> <p>ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p>
Заплановані результати навчання	<p>РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН7. Використовувати сучасні інформаційно-комп'ютерні та цифрові технології для вирішення професійних завдань у галузі поліграфічного виробництва в опрацюванні текстової, графічної та мультимедійної інформації з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.</p>
Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання	
Щодо відвідування занять	<p>відвідування занять є обов'язковим; за об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, стажування, форс-мажорні обставини) навчання може відбуватись з використанням технологій дистанційного навчання (Google Class, Zoom, Google Meet, Viber тощо)</p>
Щодо термінів виконання та перескладання	<p>завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку; перескладання тематичного/семестрового контролю здійснюється з дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) Відпрацьовувати пропущені заняття відповідно до графіку проведення консультацій та за допомогою технологій дистанційного навчання.</p>
Щодо академічної доброчесності	<p>Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними. Дотримуватись Положення про академічну доброчесність Коледжу. Списування, плагіат, фабрикація під час виконання самостійної роботи та екзамену заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної</p>

	<p>відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; позбавлення академічної стипендії позбавлення наданих закладом освіти пільг.</p> <p>Дотримуватись принципів академічної доброчесності, правил цитування під час створення презентацій, відповідей на заняттях, підготовки доповідей, курсових проектів (робіт). Крім того, підсумковий семестровий контроль здобувачів освіти може здійснюватися з використанням технологій дистанційного навчання коледжі. З метою контролю виконання завдань екзамену в дистанційній формі викладач має право протягом усього заходу користуватись засобами інформаційно-комунікаційного зв'язку, які дозволяють ідентифікувати здобувача освіти (Google Meet, Viber тощо)</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/btfgyn</i></p>
Організація освітнього процесу	<p>Організація освітнього процесу та відвідування занять здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу фахового молодшого бакалавра в комунальному закладі професійної (професійно-технічної) освіти “Київський професійний коледж інформаційних технологій та поліграфії”</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/btptyob</i></p>
Можливості інклюзивної освіти	<p>Прописано відповідно до політики КПКІТП у відповідності до Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1321</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://surl.li/iwfgtc</i></p>
Доступ до курсу в системі дистанційного навчання	<p>Навчальні матеріали дисципліни розміщені на інтерактивній платформі Google Classroom</p> <p><i>Інформація доступна за покликанням: https://classroom.google.com/u/0/c/NzEwMzMzMyNzYzMDEy?hl=ru</i></p>

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Блок змістових модулів 1. ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Змістовий модуль 1. Формування українського етносу

Первісні люди та спосіб їх життя. Неолітична революція. Землеробські племена. Трипільська культура. Кочові народи на території України. Кіммерійці. Скіфи. Сармати. Етнокультурні зв'язки скіфів та сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я.

Змістовий модуль 2. Східнослов'янські племена

Походження слов'янських народів. Стародавні слов'яни в період великого переселення народів. Анти. Розселення східних слов'ян. Боротьба з готами, гунами, аварами. Війни слов'ян з Візантією та їх наслідки. Заснування Києва. Передумови утворення держави у східних слов'ян.

Блок змістових модулів 2. КНЯЖА ДОБА

Змістовий модуль 3. Київська Русь та її місце в історії України

Київська Русь – держава українського народу. Концепції походження і передумови утворення Київської держави. Формування централізованої держави, основні етапи її розвитку. Головні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики київських князів. Соціально-економічний і політичний розвиток Київської Русі.

Змістовий модуль 4. Галицько-Волинська держава

Початок роздробленості, утворення і розвиток князівств в українських землях. Утворення Галицько-Волинського князівства. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького. Монгольська навала в українські землі та її наслідки. Занепад Галицько-Волинської держави, причини. Значення і роль Галицько-Волинської держави в історії України.

Блок змістових модулів 3.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ ЛИТВИ ТА ПОЛЬЩІ

Змістовий модуль 5. Литовсько-Руська держава

Утворення Литовсько-Руської держави, становище українських земель у її складі. Основні напрямки політики князів. Синьоводська битва. Устрій українських земель у складі Великого князівства Литовського. I-ий удільний період. Кревська унія та зміна політичного курсу Литви. Діяльність князя Вітовта. Грюнвальдська битва. Городельська унія. Війна під проводом князя Свидригайла. II-ий удільний період. Українські землі у другій третині XV – першій половині XVI ст. Литовські статuti.

Змістовий модуль 6. Українські землі у складі Речі Посполитої

Люблінська 1569 р. та Берестейська 1596 р. унії, їх значення для подальшої долі українського народу. Соціально-економічний і суспільно-політичний розвиток українських земель у XIV – перш. пол. XVII ст. Боротьба руських князів проти Польсько-литовського зближення. Ліквідація князівств. Люблінська унія та її наслідки для України. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статuti. Православні братства в Україні. Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення національно-релігійного гноблення. Культурно – релігійні рухи кінця XVI – першої половини XVII століть. П. Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу.

Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорозької Січі. Д. Вишневецький. Устрій та Військово-політична організація Запорозької Січі. Основні етапи розвитку козацької державності.

Реєстрове козацьке військо. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під проводом К. Косинського і С. Наливайка. Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорозької Січі. Боротьба козацтва з турками і татарами. Гетьман П. Сагайдачний. Хотинська війна. Утвердження козацької автономії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. Причини поразки та наслідки повстань.

Змістовий модуль 7. Створення козацької держави в роки Хмельниччини

Причини, характер, рушійні сили та періодизація національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького 1648 – 1657 рр. Початковий період визвольної війни 1648 – 1649 рр. Зборівський мир. Воєнні дії у 1650 – 1653 рр. Білоцерківська угода. Україно-московські відносини в середині XVII ст. Переяславська Рада, «Березневі статті», їх оцінка та історичне значення.

Змістовий модуль 8. Державність в роки Гетьманщини

Утворення Української гетьманської держави: кордони, політичний та адміністративно-територіальний устрій, головні напрямки внутрішньої і зовнішньої політики в другій пол. XVIII ст.

Українська держава за гетьманування І. Мазепи. Формування абсолютистської монархії в Росії й обмеження української автономії. Посилення самостійницьких тенденцій. Союз І. Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорозької Січі. Гетьман у вигнанні –

П. Орлик. Конституція П. Орлика 1711 року. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. (І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол).

Блок змістових модулів 4. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ (К. XVIII – ПОЧ. XX СТ.)

Змістовий модуль 9. Втрата державної незалежності

Діяльність Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду (1735 – 1750). Гетьман К. Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики російського царизму. Ліквідація Запорозької Січі 1775 року і скасування козацької

автономії. Українські землі під владою двох імперій. Суспільно-політичне та економічне становище України.

Змістовий модуль 10. Початок національного відродження

Початковий етап національного відродження. Становлення української інтелігенції. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830 – 1831 років на національне життя в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко.

Участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії (російсько-турецька війна 1806 – 1812 рр., приєднання Бессарабії до Росії, війна з наполеонівською Францією 1812 року).

Характер політики австрійського уряду щодо українців. Продовження реформ Марії-Терези Йосифом II, їх роль у розвитку національно-культурного життя Галичини та Буковини. Суспільно-політичний рух. «Руська трійця».

Буржуазна революція 1848 року. Скасування кріпосного права. Головна Руська Рада. Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання.

Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 1860 – 70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Розвиток підприємництва. Зародження українського кооперативного руху. Особливості економічного розвитку Галичини, Північної Буковини, Закарпаття. Соціальна структура українського населення. Етноміграційні процеси.

Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В. Антонович. Громадянський рух і посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863 – 1864 рр. в Україні. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М. Драгоманов і зародження українського соціалізму. Революційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок пролетарського руху.

Змістовий модуль 11. Утворення громадських організацій та політичних партій.

Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза культурницьких рухів. І. Франко, М. Грушевський.

Зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій. Соціально-економічний розвиток України. Загострення класових протиріч.

Причини та початок революції 1905 – 1907 рр. Етапи розвитку революційних подій в Україні. Утворення нових українських ліберально-демократичних та соціалістичних партій в Наддніпрянській Україні. Активізація національного руху під час революції. Наслідки революції. Політична Столипінська реформа в Україні.

Загострення, соціально-економічних та міжнаціональних відносин на західноукраїнських землях. Місцеві українські партії та їх програмні цілі. Боротьба за загальне виборче право в австрійському парламенті, галицькому та буковинському сеймах.

Змістовий модуль 12. Україна в Першій світовій війні

Причини і характер війни. Україна в планах Росії, Німеччини та Австро-Угорщини. Основні воєнні дії на території України. Політика Росії та Австро-Угорщини на західноукраїнських землях під час війни. Ставлення до війни українських партій та громадських організацій. Наростання національно-визвольної боротьби в Україні. Спілка визволення України. Українські січові стрільці. Визрівання передумов української революції.

Блок змістових модулів 5. БОРОТЬБА ЗА ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Змістовий модуль 13. Діяльність Центральної Ради

Лютнева революція і участь в ній українців. Розвиток революції на Україні. Процес утворення й конституювання Центральної Ради, Український національний конгрес.

Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності (М. Грушевський, В. Винниченко). Внутрішня і зовнішня політика Центральної Ради. Перший та

другий Універсали Центральної Ради та їх значення. Характер стосунків Центральної Ради та Генерального секретаріату з Тимчасовим урядом.

Змістовий модуль 14. Проголошення УНР

Більшовицький переворот і Центральна Рада. Третій універсал Центральної Ради і утворення УНР. Тактика більшовиків в Україні. Ультиматум РНК РСФРР Центральній Раді, агресивна війна радянської Росії проти УНР. Брест-Литовські переговори. Умови Брестського миру. Роль зовнішнього фактору у цій боротьбі. Інтервенція російських радянських військ. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад і проголошення радянської влади в Харкові. Збройна боротьба проти Центральної Ради. Бій під Крутами. Проголошення Четвертим Універсалом Центральної Ради незалежності УНР.

Встановлення на Україні режиму диктатури пролетаріату. Діяльність першого радянського уряду.

Німецько-австрійська інтервенція, відновлення влади Української Центральної Ради. Розгін окупантами Центральної Ради та встановлення влади гетьмана Скоропадського. Історичне значення діяльності Центральної Ради. Внутрішня та зовнішня політика уряду Скоропадського. Діяльність антигетьманської опозиції. Крах німецько-австрійської окупації. Причини падіння та історичне значення держави П.Скоропадського.

Встановлення влади Директорії УНР. С. Петлюра. Внутрішня політика і зовнішньополітична діяльність Директорії.

Змістовий модуль 15. Проголошення ЗУНР. Утвердження радянської влади

Проголошення ЗУНР. Організація держави на західноукраїнських землях. Злука УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько-українська війна. Дипломатична діяльність ЗУНР. Причини поразки ЗУНР.

Більшовицька агресія проти УНР. Відновлення більшовицької диктатури. Перша Конституція УРСР. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура та її суть. Повстанський селянський рух проти більшовицького панування. Становище українських партій. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УРСР. Всеукраїнка. Вибори до Рад. Відновлення політики комуністичного руху в Україні (КП(б)У, УКП(б), УКП).

Більшовицько-польська війна і Україна. Варшавська угода між УНР і Польщею. Наступ польсько-українських військ. Польський режим та ставлення до нього населення. Відступ польсько-українських військ. Розгром Врангеля. Розгром махновського руху. Ризький мир. Закінчення боротьби регулярних українських військ за незалежність України.

Причини поразки української революції. Історичне значення.

Блок змістових модулів 6. УКРАЇНА В СКЛАДІ СРСР

Змістовий модуль 16. Міжвоєнний період (1922 – 1939 рр.)

Політична криза 1921 року. Причини непу. Наслідки політики «воєнного комунізму». Суть нової економічної політики і особливості її впровадження в Україні. Наслідки непу. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Причини згортання непу.

Причини та масштаби голоду 1921 – 1922 рр. Конфлікт радянської держави з церквою. Договори між РРФСР і УРСР 1920 – 1921 рр. Юридичне оформлення Союзу РСР. Статус УРСР у складі Радянського Союзу.

Політика більшовиків в галузі культури. Форми та методи здійснення «українізації». Розширення сфери вживання української мови. Коренізація та національні меншини. Опір «українізації».

Український національний комунізм. Погляди О. Шумського, М. Скрипника, М. Волобуєва, М. Хвильового. Кампанія з ліквідації неписьменності. Розвиток освіти та науки. Ставлення радянської влади до української інтелігенції.

Українське культурне відродження. Утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ).

Індустріалізація та колективізація, методи їх здійснення. Перехід до форсованої індустріалізації та командної економіки. Перші п'ятирічні плани. Система жорсткої

централізації управління економікою. Підсумки і значення індустріалізації та колективізації (масові репресії щодо середнього селянства, криза сільськогосподарського виробництва). Промисловість і сільське господарство напередодні Другої світової війни.

Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації. Поширення колгоспів. Доля приватних селянських господарств. «Ліквідація куркульства як класу». Масштаби розкуркулення. Голод 1932 – 33 рр., його причини та наслідки. Діяльність комісії В. Молотова в Україні. Масштаби смертності. Завершення колективізації.

Зміни в соціальному складі населення. Глибокі соціальні деформації. Конституція УРСР 1937 року. Судові процеси. «Шахтинська справа», «Спілка визволення України». Репресії над радянськими партійними кадрами в кінці 1930-х рр. Масові репресії та їх жертви.

Становище в освіті. Згорання українізації в кінці 30-х років. Розвиток науки. Діяльність ВУАН. Досягнення українських вчених. Труднощі розвитку науки. «Розстріляне відродження». Репресії щодо української інтелігенції. Церковна політика радянської влади. Ліквідація УАПЦ. Закриття та нищення храмів, культового майна і споруд.

Становище Західної України в 1920 – 1940 рр. Окупаційний режим в Польщі та Румунії. Правовий статус Східної Галичини в 1919 – 1923 рр. Анексія Східної Галичини Польщею 1923 року. Становище українських північно-західних земель (Волинь, Полісся, Підляшшя). Характер промисловості. Аграрні відносини.

Особливості політичної боротьби українців за національне та соціально-економічне визволення. Діяльність УГКЦ. А. Шептицький. Діяльність політичних партій та рухів. Українська Військова Організація (УВО). Є. Коновалець. Українське Національно-Демократичне Об'єднання (УНДО). Спроби нормалізації стосунків з польською владою та їх провал. «Пацифікація». Організація Українських Націоналістів (ОУН). Методи діяльності ОУН. С. Бандера. Комуністична Партія Західної України (КПЗУ) та її діяльність. Ідеологія інтегрального націоналізму. Д. Донцов.

Українські землі під владою Румунії та Чехословаччини. Політика румунського уряду щодо українців. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русинство. Надання автономії Карпатській Україні. Створення Карпатської Січі. Проголошення незалежності Карпатської України.

А. Волошин.

Змістовий модуль 17. Україна в складі СРСР (1939 – 1985 рр.)

Радянсько-німецький пакт про ненапад 23 серпня 1939 року. Таємний протокол. Включення Західної України до складу СРСР. Міжнародні умови возз'єднання. Вступ Червоної армії в Західну Україну і Західну Білорусію. Вхідження Північної Буковини і українських придунайських земель до складу УРСР у 1940 році. Позитивні та негативні наслідки возз'єднання. Радянська західних областей України. Масові депортації населення. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Діяльність ОУН в 1939-1940 рр. Розкол ОУН.

Напад Німеччини на Радянський Союз. Україна в планах окупантів. Перші дні війни. Прикордонні бої. Відступ Червоної армії. Причини невдач Червоної армії. Мобілізаційні заходи 1941 р. Евакуація в східні райони СРСР. Оборонні бої 1941 року. Оборона Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Героїчна оборона Одеси і Севастополя. Невдалі спроби контрнаступу під Харковом. Продовження наступу німецьких військ на півдні. Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей. Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941 – 1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. ОУНівське підпілля 1941 – 1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА). Україна у 1943 р. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Продовження наступу на Лівобережжі. Визволення Донбасу. Падіння «Східного валу». Визволення Києва. Мобілізаційні заходи 1942 – 1943 рр., їхні особливості та наслідки. Боротьба з ворогом в тилу. Діяльність радянських партизанських загонів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА.

Героїчна праця українців на промислових підприємствах і в колгоспах. Внесок українських вчених і діячів освіти та культури у досягнення перемоги. Україна на завершальному етапі війни (1944 – 1945 рр.). Січнево-лютий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ Українських фронтів. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Участь жителів України в завершальних операціях Другої світової війни. Радянський партизанський рух. ОУН-УПА на завершальному етапі війни. Становище в західних областях України. Культура України в роки війни. Освіта. Наука. Українська преса. Возз'єднання Закарпаття з УРСР. Втрати України в роки війни.

Підвищення міжнародного статусу України. УРСР – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй.

Перехід до мирного будівництва. Особливості відбудови економіки. Соціально-економічні труднощі післявоєнної епохи. Голод 1946 – 1947 рр. Успіхи у відбудові промисловості, транспорту й сільського господарства. Грошова реформа та її наслідки. Ліквідація карткової системи.

Внутрішньополітичне життя в Україні. Продовження політичних репресій. Радянізація західних областей. Формування органів місцевої влади. Колективізація західноукраїнського села. Львівський собор 1946 року та ліквідація Української греко-католицької церкви. Боротьба радянської влади з підпільним партизанським рухом ОУН-УПА. Антиукраїнські акції комуністичного режиму в Польщі (Операції «Вісла» та «Захід»).

Культурне життя в Україні у другій половині 40-х – на початку 50-х років. Відбудова системи освіти. Впровадження обов'язкового семирічного навчання. Успіхи в науці. Розгром генетики та «лисенківщина» в Україні. Розвиток літератури і мистецтва.

Смерть Й. Сталіна. Початок десталінізації та демократизації суспільного життя в Україні. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичної реабілітації. Наростання опору десталінізації з боку консервативних сил.

М. Хрущов. Адміністративно-територіальні зміни. Вхід Кримської області до складу України. Розвиток економіки України в середині 50-х – у першій половині 60-х років. Реформування економіки. Раднаргоспи. Зміни в аграрному секторі. Екстенсивні шляхи розвитку сільського господарства. Піднесення соціального статусу селянства. Обмеження індивідуальної трудової діяльності селянства.

Демократизація культурно-духовного життя в Україні. Науково-технічна революція. Суперечливість ідеологічних та культурних перетворень. Курс на «зближення і злиття націй». Посилення русифікації.

Зародження дисидентського руху в Україні. Причини появи та особливості дисидентського руху в Україні. «Українська робітничо-селянська спілка». Стаття І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?» Значення діяльності дисидентів.

Політико-ідеологічна криза системи. Порушення прав людини. Неосталінізм. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП України. В. Щербинський. Конституція УРСР 1978 року.

Реформи в промисловості та сільському господарстві. Посилення економічних важелів в управлінні. Непослідовність економічних перетворень. Посилення командно-адміністративної системи. Наростання стагнаційних процесів в 1970-х – на початку 80-х років. Індустріальна гігантманія. Нарощування військово-промислового комплексу (ВПК). Соціальна сфера буття суспільства. Матеріальний та культурний рівень життя населення. Житлове будівництво. Сфера медичного обслуговування. Особливості соціальної диференціації в суспільстві. Загострення екологічної кризи.

Розвиток освіти та науки. Запровадження обов'язкової середньої освіти. Поглиблення ідеологізації та денационалізації навчального процесу. Успіхи в підготовці кадрів вищої кваліфікації для народного господарства. Розрив між наукою та виробництвом в умовах наростання науково-технічної революції. Наростання дисидентського руху. В. Стус, М. Руденко, О. Тихий, М. Литвин, В. Марченко. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Релігійне дисидентство. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької

церкви (УГКЦ). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 1970-х – на початку 80-х років.

Блок змістових модулів 7. УКРАЇНА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Змістовий модуль 18. Проголошення державної незалежності

Україна на переломі (1985 – 1991 рр.). Горбачовська «перебудова» в українському контексті. Зростання національної свідомості. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України

16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в СРСР 19 серпня 1991 року та події в Україні. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. Припинення існування Радянського Союзу. Історичне значення проголошення незалежності України. Становлення владних структур. Особливості трансформації Верховної Ради УРСР у вищий законодавчий орган незалежної України. Виконавча влада. Судова влада. Воєнна доктрина України. Незалежність і перегрупування партійно-політичних сил. Початок формування багатопартійності в Україні.

Змістовий модуль 19. Конституція України. Внутрішня та зовнішня політика

Конституційний процес, особливості на сучасному етапі. Економічні проблеми незалежної України. Об'єктивні й суб'єктивні труднощі формування національної економіки. Стратегічні прорахунки у здійсненні реформ. Спад виробництва. Стан справ в сільському господарстві. Етапи утвердження приватної власності на землю. Створення власної фінансової системи. Запровадження гривні. Позитивні зрушення в економіці 2000 – 2001 рр.

Становище в соціальній сфері. Зміни в чисельності та соціальному складі населення. Життєвий рівень населення. Екологічні проблеми. Міжнародні відносини. Права національних меншин в Україні.

Зовнішня політика незалежної України. Визнання України міжнародним співтовариством. Основні напрями зовнішньої політики незалежної України. Участь України в загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН. Вступ України до Ради Європи. Відносини України з сусідніми державами. Європейський вектор зовнішньополітичного курсу. Міжнародні торговельні та економічні зв'язки. Культурне співробітництво.

Політичне життя 1993 – 2002 рр. Діяльність Верховної Ради (1994 – 1998 рр.) і (1998 – 2001 рр.). Подальша демократизація виборчої системи.

Л. Кучма. Проблеми формування громадянського суспільства. Помаранчева революція 2004 р. В. Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005 – 2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. В. Янукович.

Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Загострення відносин із Російською Федерацією. Конфронтація навколо острова Тузла. «Газові» та «торговельні» війни з Росією. Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013 – 2014 рр. Небесна Сотня. Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях. Дострокові президентські вибори 2014 р. П. Порошенко. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014 – 2016 рр.). Реакція світової спільноти на агресію Російської Федерації. Процес мирного врегулювання: Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Президентські вибори 2019 р. В. Зеленський. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну.

Соціально-економічний розвиток України у 2014 – 2024 рр. Особливості культурного розвитку України (1991 – 2024 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

З метою отримання інформації про ефективність роботи викладача та результативність опанування здобувачами навчального матеріалу, стимулювання й підвищення їхньої

мотивації до навчання, у процесі викладання навчальної дисципліни «Історія України» застосовуються такі методи контролю:

- тестування, усне та письмове опитування під час семінарських занять, консультацій, заліку;
- самоконтролю (відповіді здобувачів на запропоновані запитання після самостійного опрацювання навчального матеріалу), взаємоконтролю, корекції, самокорекції та взаємокорекції;
- усний контроль, письмові роботи, контроль за допомогою технічних засобів та інформаційних систем тощо.

Види контролю:

- Поточний – контроль знань здійснюється під час проведення аудиторних знань, перевірки самостійної роботи здобувача, проведення семінарських занять і має на меті перевірити рівень підготовки здобувачів до виконання конкретних завдань;
- Тематичний – складання диференційованого заліку за певними темами після опрацювання тематичного та практичного матеріалу;
- Підсумковий – виставлення семестрової оцінки здобувачам, які опрацювали теми, практично засвоїли їх і мають позитивні оцінки.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- командні проєкти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ (ЗА 12-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ)

Бали	Критерії оцінювання
12	Здобувач освіти демонструє ґрунтовні, повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає вмісту навчальної дисципліни; правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни при виконанні практичних/лабораторних робіт та при курсовому проєктуванні, аналізувати отримані дані на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь; знає сучасні технології, тенденції їх розвитку та методи розрахунків; проявляє вміння самостійно ставити та вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії; може відстоювати власну позицію з питань, що розглядаються; спроможний самостійно підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 100 відсотків загальної кількості завдань
11	Здобувач освіти демонструє систематичні та глибокі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; вміє аналізувати явища, які висвітлюються в її вмісті; розуміє взаємозв'язок і тенденції розвитку фундаментальних основ дисципліни; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проєктуванні з ґрунтовним аналізом та оцінкою достовірності одержаних результатів; творчо використовує знання у нестандартних ситуаціях, вміє ставити і розв'язувати задачі у фаховій сфері, застосовуючи вивчений матеріал для формування власних суджень та використання у практичній діяльності; спроможний самостійно або з мінімальною допомогою викладача підготувати виступ на студентській науковій конференції; визначає програму своєї пізнавальної діяльності із системним

	оцінюванням різноманітних явищ та процесів; займає активну життєву позицію; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 90-95 відсотків загальної кількості завдань
10	Здобувач освіти демонструє глибокі і ґрунтовні знання матеріалу за вмістом навчальної дисципліни; робить на професійному рівні аналіз можливих ситуацій на основі їх вмісту; вміє застосовувати теоретичні положення при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, але допускає окремі неточності; вміє самостійно знаходити та виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною; знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; адекватно оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; знає зв'язок між суміжними дисциплінами; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси; самостійно користується додатковими джерелами; при тестовому контролі виконує 82-89 відсотків загальної кількості завдань
9	Здобувач освіти ґрунтовно володіє матеріалом за вмістом навчальної дисципліни, знає і використовує її основні положення для, аналізу можливих ситуацій при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє пояснити основні фундаментальні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді про зміну результату при зміні вихідних параметрів; помилки у відповідях/рішеннях/ відповідних завдань не є системними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; самостійно знаходить та користується додатковими джерелами інформації; при тестовому контролі виконує 75-82 відсотків загальної кількості завдань
8	Здобувач освіти виявляє добрі знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, але допускає несуттєві помилки при використанні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; вміє застосовувати навчальні матеріали у стандартних ситуаціях та задоволенні практичних потреб; вміє аналізувати, робити висновки; самостійно користується додатковими джерелами інформації; обґрунтовано використовує термінологію та фундаментальні положення; при тестовому контролі виконує 67-74 відсотків загальної кількості завдань
7	Здобувач освіти виявляє певні знання навчального матеріалу за вмістом навчальної дисципліни, правильно і логічно відтворює її вміст; демонструє достатні вміння під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні, самостійно визначає шляхи їх виконання; оперує базовими теоріями і фактами взаємозв'язку між дисциплінами, вміє наводити приклади на підтвердження певних думок; у стандартних ситуаціях за допомогою викладача вміє застосовувати теоретичні знання; з окремими неточностями вміє знаходити та використовувати додаткові інформаційні матеріали; при тестовому контролі виконує 58-66 відсотків загальної кількості завдань
6	Здобувач освіти засвоїв основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни та орієнтується в її вмісті; виконує стандартні (типові) завдання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; розуміє основні взаємозв'язки між дисциплінами та практичними потребами, що є визначальними в курсі, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; з допомогою викладача може вирішувати подібні завдання, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок; виконує 50-57 відсотків загальної кількості тестів
5	Здобувач освіти має певні формалізовані знання навчального матеріалу, але невпевнено орієнтується у вмісті навчальної дисципліни та основних теоретичних положеннях; частково володіє вміннями щодо виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; відсутнє розуміння

	взаємозв'язків з іншими дисциплінами та практичними потребами; виконує 41-49 відсотків загальної кількості тестів
4	Здобувач освіти демонструє неповні знання навчального матеріалу; недостатньо орієнтується у вмісті навчальної дисципліни; демонструє деякі вміння при застосуванні теоретичних положень під час виконання практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; допускає суттєві помилки, пов'язуючи базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 33-40 відсотків загальної кількості завдань
3	Здобувач освіти лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни; слабо орієнтується в її вмісті; допускає істотні помилки при виконанні практичних/лабораторних робіт та курсовому проектуванні; не пов'язує базові фундаментальні положення з практичними потребами; при тестовому контролі виконує 15-32 відсотків загальної кількості завдань
2	Здобувач освіти лише частково опанував навчальний матеріал дисципліни, не орієнтується в її вмісті, потребує суттєвої допомоги при виконанні практичних/лабораторних/ курсових робіт, демонструє незнання базових фундаментальних положень; при тестовому контролі виконує не більше 15 відсотків загальної кількості завдань
1	Здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, у нього відсутнє системне мислення, практичні навички не сформовані

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Бойко О.Д. Історія України: підручник / О.Д.Бойко. 5-те вид., доп. К.: Академвидав, 2019. 717 с.
2. Борисова О.В., Климов А.О. Історія української державності. У 2-х т. К.: Кондор, 2018. Т. 1. 314 с.; Т. 2. 464 с.
3. Гарін В.Б., Кіпцар І.А., Кондратенко О.В. Історія України: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 240 с.
4. Голубець М. Велика історія України. У 2-х т. К.: Центр навчальної літератури, 2019. Т.1. 352 с.; Т.2. 400 с.
5. Кульчицький С. В. Новітня історія України (1953-2023). Київ: Арій, 2024. 576 с.
6. Турченко Ф.Г., Каганов Ю.О., Турченко Г.Ф. Історія України (1914 –1945). К.: Гельветика, 2021. 368 с.

Додаткова література:

1. Гирич І. Сіячі. Українські інтелектуали, які пробудили ідею незалежності. Київ: ТОВ "Видавництво "Кліо"", 2023. 416 с.
2. Гуржій О., Реснт О. Славетна Україна. Битви та повстання від княжої до імперської доби. К.: Арій, 2021. 352 с.
3. Історія Запорозької Січі. 2-ге вид. / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), В. Щербак (наук. ред., упоряд.), В. Горобець, О. Гуржій, Т. Чухліб. Київ: Арій, 2023. 240 с.: іл.
4. Історія української держави: гетьманат ранньомодерної доби / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Арій, 2018. 720 с.
5. Крип'якевич І., Сварник І. Українська козацька держава і її творець Богдан Хмельницький. К.: Апріорі, 2021. 248 с.
6. Левицький М. Історія українського війська. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 846 с.

7. Литвин В. М. Відродження конфліктогенної багатополлярності та проблеми політичного лідерства / ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України", Інститут історії України НАН України. Київ, 2024. 92 с.
8. Михайловський В. Наші Королі — Reges Nostri. Володарі та династії в історії України (1340-1795). Київ: Темпора, 2023. 436 с., іл.
9. Мокрик Р. Бунт проти імперії: українські шістдесятники. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. — 416 с.: іл.
10. Палій О. Короткий курс історії України. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. 464 с.
11. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України. Х.: Фоліо, 2016. 416 с.
12. Смолій В., Степанков В. Українська національна революція XVII ст. (1648 – 1676 рр.). К.: Арій, 2016. 480 с.
13. Сокирко О. КОЗАЦЬКИЙ МАРС: Держава та військо Козацького Гетьманату в добу Мілітарної революції, 1648-1764. Київ: Темпора, 2023. 912 с., іл., карт., табл.
14. Українська держава другої половини XVII – XVIII ст.: політика, суспільство, культура / Від. ред. В. Смолій. К.: Інститут історії України, 2014. 671 с.
15. Українська національна революція середини XX століття / Укладач Русначенко А. Х.: Олді-Плюс, 2019. 1138 с.
16. Український гетьманат: нариси історії національного державотворення XVII – XVIII. У 2 кн. / Відп. Ред. В. Смолій. К.: Інститут історії України, 2018. Кн. 1. 610 с.; Кн. 2. 580 с.
17. Федака С. Історія України у датах і подіях: монографія. К.: Видавництво «Український пріоритет», 2018. 368 с.
18. Хоткевич Г. Історія України (до кінця XVI ст.). К.: Центр навчальної літератури, 2020. 229 с.
19. Хроніка української революції 1917-1921 рр. Науково-довідкове видання. Ч. 2: 1919-1921 рр. / Авт. кол.: В. Верстюк (кер. авт. кол.), Г. Басара-Тиліщак, О. Бойко, О. Кудлай, О. Лупандін, Т. Осташко, Р. Тимченко, В. Скальський. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 550 с.
20. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: У 3 т. К.: Центр навчальної літератури, 2019. Т. 1. 592 с.; Т. 2. 560 с.; Т.3. 560 с.

Інформаційні ресурси:

1. Музейний портал. URL: <https://museum-portal.com/ua/muzeji>
2. Співка археологів України [YouTube-канал]. <https://www.youtube.com/channel/UCg3OpEGJKZxgaOGCCbCw150/featured>
3. Феномен УПА. Реальна історія з Акімом Галімовим // Реальна історія. 2023. 31 березня. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=H1qSvD2y5iE>
4. Юрій Шевельов. Політика українізації від 1923 р. в Сов'єтській Україні. Виступ з нагоди відзначення 50-их роковин Штучного Голоду 1933 р. в Сов'єтській Україні / Присідник Проф. Роман Сербин, Монреаль. Знято в Монреалі 1983 р. Проект реставрування виступів з 1983 р. за ініціативу Юрія Лугового і Зоряни Гриценко. URL: https://www.youtube.com/watch?v=d9m9u6do4_c
5. Ярослав Федорук. Богдан Хмельницький та його епоха в історії України // Україна Модерна. 27 лютого 2024. URL: <https://uamoderna.com/history/bogdan-hmelnytskyj-ta-jogo-epoha-v-istoriyi-ukrayiny/>